

# EUROPESE KAMER STRAFRECHT

## NIEUWSBRIEF

mei 2015

Deze nieuwsbrief is een uitgave van de Europese Kamer Strafrecht van de rechtbank Amsterdam. In de Nieuwsbrief vindt u een maandelijks selectie van de belangrijkste ontwikkelingen, jurisprudentie, annotaties, artikelen en andere publicaties op het gebied van Europees Strafrecht. Klik op de hyperlinks om naar de documenten te gaan. Neem voor vragen of opmerkingen contact op met de EKS via [europesekamerstrafrecht@rechtspraak.nl](mailto:europesekamerstrafrecht@rechtspraak.nl)<sup>1</sup>.

Heeft u deze Nieuwsbrief doorgestuurd gekregen en wilt u hem rechtstreeks van de EKS ontvangen: [klik hier](#).

In deze Nieuwsbrief komen de volgende onderwerpen aan bod:

- [Het recht op vertolking en vertaling en het recht op informatie bij het instellen van rechtsmiddelen](#)
- [Artikel 8 EVRM en inbeslagname smartphone](#)
- [De Terugkeerrichtlijn en artikel 197 Sr](#)
- [Rechtsmacht en intrekking Nederlandschap met terugwerkende kracht](#)
- [Vrijheid van godsdienst en vrijheid van onderwijs en de leerplicht bij verandering van geloofsovertuiging](#)
- [Uitlevering: openbare uitspraak \(ondanks verhoor met gesloten deuren\) en dubbele strafbaarheid](#)

### HET RECHT OP VERTOLKING EN VERTALING EN HET RECHT OP INFORMATIE BIJ HET INSTELLEN VAN RECHTSMIDDELEN

**Conclusie A-G Bot, 7 mei 2015, C-216/14 (Covaci)**

[Conclusie](#)

*Trefwoorden: richtlijn 2010/64/EU, recht op vertolking en vertaling, richtlijn 2012/13/EU, recht op informatie, instellen rechtsmiddelen.*

De (Duitse) verwijzende rechter verzoekt in het onderhavige geval om uitlegging van twee richtlijnen, namelijk richtlijn 2010/64/EU betreffende het recht op vertolking en vertaling in strafprocedures en richtlijn 2012/13/EU betreffende het recht op informatie in strafprocedures. De eerste vraag is of de richtlijn betreffende het recht op vertolking en vertaling in de weg staat aan een nationale regeling die van beklaagden verlangt dat zij, op straffe van niet-ontvankelijkheid, enkel in de taal van de procedure, in casu het Duits, rechtsmiddelen instellen. Om deze vraag te beantwoorden, onderzoekt de A-G in algemene zin of een beklagde in elke, vereenvoudigde dan wel klassieke, strafprocedure aanspraak kan maken op kosteloze bijstand van een tolk of vertaler bij het instellen van een beroep. De A-G concludeert dat artikelen 1, lid 2, en 2, leden 1 en 8, van richtlijn 2010/64 zo moeten worden uitgelegd, dat zij niet in de weg staan aan een regeling van een lidstaat die voorziet in het gebruik van een bepaalde taal als taal van de procedure voor de gerechten van deze staat. Deze artikelen moeten volgens de A-G echter wel zo worden uitgelegd, dat zij iemand die strafrechtelijk is veroordeeld en die de taal van de procedure niet beheerst, in staat stellen beroep tegen een dergelijk vonnis in te stellen in zijn eigen taal. Hierbij zou de bevoegde rechter de taak hebben, gelet op het recht van de beklagde op vertolking krachtens artikel 2 van de richtlijn, geschikte maatregelen te nemen om de vertaling van het beroep in de taal van de procedure te verzekeren. De tweede vraag is of artikelen 2, 3 lid 1, onder c), alsmede 6, leden 1 en 3, van de richtlijn betreffende het recht op informatie in de weg staan aan een nationale regeling volgens welke een beklagde die in een andere staat woont een ontvangstmachtigde ter zake van betekening van een *Strafbefehl* moet aanwijzen, waarna deze gemachtigde dit *Strafbefehl* per gewone post aan de beklagde stuurt, terwijl de termijn voor verzet tegen het *Strafbefehl* ingaat op het moment van de betekening aan de gemachtigde. De A-G is van mening dat een systeem waar een rechterlijke beslissing wordt betekend aan een gemachtigde, die dit vervolgens per gewone post doorstuurt aan de beklagde, in beginsel niet strijdig is met het recht op informatie over de beschuldiging, dat wordt beschermd door artikel 6, leden 1 en 3, van richtlijn 2012/13/EU. De richtlijn bevat immers geen regeling van de wijze van betekening van stukken die worden afgegeven tijdens de strafprocedure. Het onderhavige systeem zou daarom alleen vatbaar voor kritiek zijn, indien het de rechten van de verdediging zou aantasten. Dit lijkt in de onderhavige zaak niet het geval te zijn, aangezien beklaagden in het Duitse systeem, indien zij pas na de wettelijke beroepstermijn door hun gevolmachtigde op de hoogte van de rechterlijke beslissing zijn gebracht, alsnog (in het stadium van de tenuitvoerlegging) beroep kunnen instellen. Het Duitse systeem zou volgens de A-G echter pas volledig in overeenstemming met het recht op informatie over de beschuldiging zijn, indien de beklagde de mogelijkheid heeft beroep in te stellen binnen de door de staat vastgestelde wettelijke termijn, vanaf het moment dat hij van deze beslissing in kennis is gesteld. De A-G concludeert daarom dat richtlijn 2012/13/EU niet in de weg staat aan bepalingen van een lidstaat als aan de orde in het hoofdgeding op

<sup>1</sup> Eerdere afleveringen van de nieuwsbrief kunt u raadplegen op:

<http://applicaties.rechtspraak.minjus.nl/wiki/Paginas/Europees%20strafrecht.aspx>.

voorwaarde dat dit procedurele systeem deze persoon niet belet gebruik te maken van de in deze staat bepaalde wettelijke termijn van twee weken om tegen het *Strafbefehl* verzet te doen, welke termijn moet gaan lopen vanaf het moment waarop deze persoon op welke wijze ook kennis neemt van dit *Strafbefehl*.

#### ARTIKEL 8 EVRM EN INBESLAGNAME SMARTPHONE

**Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 22 april 2015, ECLI:NL:GHARL:2015:2954**

[Uitspraak](#)

*Trefwoorden: artikel 8 EVRM, inbeslagname smartphone, artikel 94 Sv, bescherming persoonlijke levenssfeer, vormverzuim.*

In casu is de smartphone van verdachte in beslag genomen door de politie, waarna de inhoud van de smartphone door een agente is onderzocht en gegevens (een whatsapp gesprek) uit deze smartphone zijn gelicht, geprint en toegevoegd aan het strafdossier. Het hof oordeelt dat de verdachte ten aanzien van de inhoud van zijn smartphone een beroep op bescherming van artikel 8 EVRM (en artikel 10 Grondwet) toekomt. De inbeslagname, het onderzoek aan de smartphone en het lichten van gegevens van die smartphone door de politie op grond van artikel 94 Sv vormen een inbreuk op de door artikel 8 EVRM verleende bescherming van de persoonlijke levenssfeer. De bevoegdheid van de politie tot het maken van een inbreuk op dit recht moet voldoende kenbaar en voorzienbaar in de wet zijn omschreven. De technische ontwikkelingen anno 2015 brengen met zich dat er via een smartphone niet alleen toegang wordt verkregen tot verkeersgegevens, maar ook tot de inhoud van communicatie en privé-informatie van de gebruiker van die smartphone, dat alles zonder enige vorm van voorafgaande beoordeling van de subsidiariteit en/of proportionaliteit van de bevoegdheid. Het hof oordeelt daarom dat er sprake is van een zodanig ingrijpende bevoegdheid dat, mede gelet op artikel 1 Sv, de algemene bevoegdheidsomschrijving van artikel 94 Sv heden ten dage niet meer kan worden aangemerkt als een wettelijk voorschrift dat als voldoende kenbaar en voorzienbaar kan worden aangemerkt bij de uitoefening van de verleende bevoegdheid. Het kan derhalve de toets van artikel 8 EVRM niet (meer) doorstaan. Het onderzoek door de politie aan de smartphone van de verdachte levert dus een schending van het recht op privacy van de verdachte op. De verdachte is ook concreet benadeeld in zijn (verdedigings)belang, nu hij door de rechtbank is veroordeeld mede op basis van een onderdeel van het whatsapp gesprek. Het hof verbindt echter geen rechtsgevolg aan dit vormverzuim, nu het onderzoeksresultaat dat door middel van dit vormverzuim is verkregen geen onderdeel vormt van de bewijsconstructie van het hof.

#### DE TERUGKEERRICHTLIJN EN ARTIKEL 197 SR

**Hoge Raad 12 mei 2015, ECLI:NL:HR:2015:1143**

[Uitspraak](#)

*Trefwoorden: terugkeerrichtlijn, artikel 197 Sr, onvoorwaardelijke gevangenisstraf, doorlopen stappen terugkeerprocedure*

In de onderhavige zaak is het beroep ingesteld door de verdachte, die wegens handelen in strijd met art. 197 Sr is veroordeeld tot een onvoorwaardelijke gevangenisstraf. Het handelen van de verdachte is gekwalificeerd als "als vreemdeling in Nederland verblijven, terwijl hij weet of ernstige reden heeft te vermoeden, dat tegen hem een inreisverbod is uitgevaardigd met toepassing van artikel 66a, zevende lid, van de Vreemdelingenwet 2000". Het middel klaagt dat niet blijkt dat de rechters zich ervan hebben vergewist dat de stappen van de terugkeerprocedure zijn doorlopen. De Hoge Raad oordeelt dat de door de Hoge Raad geformuleerde regels in [ECLI:NL:HR:2013:BY3151](#) niet alleen van toepassing zijn op de vreemdeling die weet of ernstige reden heeft te vermoeden dat hij ongewenst is verklaard, maar ook op de vreemdeling die weet of ernstige reden heeft te vermoeden dat tegen hem een inreisverbod is uitgevaardigd. Dit brengt mee dat in de onderhavige zaak de rechters zich ervan hadden dienen te vergewissen dat de stappen van de in de terugkeerrichtlijn vastgelegde terugkeerprocedure zijn doorlopen en daarvan in de motivering van hun beslissing blijk van moeten geven. Aangezien uit het bestreden arrest noch uit het daarbij bevestigde vonnis blijkt dat de rechters dit hebben gedaan, is het middel terecht voorgesteld. De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak.

#### RECHTSMACHT EN INTREKKING NEDERLANDERSCHAP MET TERUGWERKENDE KRACHT

**Hoge Raad 12 mei 2015, ECLI:NL:HR:2015:1230**

[Uitspraak](#)

*Trefwoorden: herziening, intrekking Nederlandschap, rechtsmacht, artikel 5 Uitvoeringswet genocideverdrag*

De Hoge Raad doet in deze zaak uitspraak over een aanvraag tot herziening. De aanvraagster is veroordeeld tot een gevangenisstraf van zes jaren en acht maanden wegens het in het openbaar opruien tot enig strafbaar feit, te weten genocide, in Rwanda. De rechtsmacht was gebaseerd op art. 5 Uitvoeringswet genocideverdrag.<sup>2</sup> De aanvraag berust op

<sup>2</sup> Deze bepaling luidde, voor zover hier van belang, als volgt:

##### Artikel 5

1. De Nederlandse strafwet is toepasselijk op de Nederlander, die zich buiten Nederland schuldig maakt:

(...)

2°. aan het misdrijf omschreven in artikel 131 van het Wetboek van Strafrecht, indien het strafbare feit of het misdrijf waarvan in dat artikel gesproken wordt, is een misdrijf als bedoeld in de [artikelen 1](#) en [2](#) van deze wet.

2. De vervolging kan ook plaats hebben, indien de verdachte eerst na het begaan van het feit Nederlander wordt.

de stelling dat sprake is van een gegeven als bedoeld in artikel 457, eerste lid aanhef en onder c, Sv. In de aanvraag wordt daartoe aangevoerd dat het verleende Nederlandschap meer dan een jaar na het in kracht van gewijsde gaan van het vonnis bij beschikking met terugwerkende kracht is ingetrokken, hetgeen – indien de Rechtbank daarmee bekend zou zijn geweest – zou hebben geleid tot niet-ontvankelijkverklaring van het Openbaar Ministerie in de vervolging van de aanvrager wegens het ontbreken van rechtsmacht in Nederland. De Hoge Raad overweegt allereerst dat niet gebleken is dat voormelde beschikking onherroepelijk is en alleen al daarom niet als een gegeven in de zin van artikel 457 Sv eerste lid aanhef en onder c kan worden aangemerkt. Maar ook indien wordt uitgegaan van de onherroepelijkheid van die beschikking, leidt dat in de onderhavige zaak niet tot een ander oordeel. In artikel 14, eerste lid, Rijkswet op het Nederlandschap (RWN) is bepaald dat de verlening van het Nederlandschap op de daar genoemde gronden kan worden ingetrokken en dat die intrekking terugwerkt tot het tijdstip van verlening van het Nederlandschap. Artikel 14, eerste lid, RWN strekt of leidt er echter niet toe dat het met terugwerkende kracht intrekken van het Nederlandschap van een veroordeelde tot gevolg heeft dat de ten tijde van de beslissing in een Nederlandse strafzaak tegen de betrokkene bestaande rechtsmacht alsnog, met terugwerkende kracht, vervalt. De intrekking van het Nederlandschap kan dus niet worden aangemerkt als een gegeven als bedoeld in artikel 457, eerste lid aanhef en onder c, Sv. De aanvraag is ongegrond en wordt ingevolge artikel 470 Sv afgewezen.

### VRIJHEID VAN GODSDIENST EN VRIJHEID VAN ONDERWIJS EN DE LEERPLICHT BIJ VERANDERING VAN GELOOFSOVERTUIGING

**Hoge Raad 26 mei 2015, ECLI:NL:HR:2015:1338**

[Uitspraak](#)

*Trefwoorden: Artikelen 2, 5 en 8 Lpw, Artikelen 8, 9 en 14 EVRM, artikel 2 EP EVRM, leerplicht, verandering geloofsovertuiging*

In casu is ten laste van de verdachte bewezenverklaard dat hij niet heeft voldaan aan de verplichting om overeenkomstig de bepalingen van de Leerplichtwet 1969 (hierna: Lpw) ervoor te zorgen dat zijn zoon geregeld zijn school bezoekt. De verdachte stelde zich in de zaak voor het hof op het standpunt dat hij en zijn vrouw aanspraak maken op de vrijstelling van de verplichting tot inschrijving van zijn zoon als leerling op een school, zoals bedoeld in artikel 5 sub b Lpw, wegens hun geloofsovertuiging. Het hof oordeelde dat het beroep op de vrijstellingsgrond strandt op de in artikel 8, tweede lid, Lpw geformuleerde bepaling dat de verklaring niet geldig is, indien de jongere in het jaar voorafgaande aan de dagtekening van de kennisgeving geplaatst is geweest op een school van de richting waartegen bedenkingen werden geuit. De verdachte heeft tegen de uitspraak van het hof twee middelen ingesteld. Het eerste middel houdt in dat de verdachte op grond van artikel 9 EVRM, artikel 2 Eerste Protocol EVRM en artikelen 10 en 14 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (Handvest) was vrijgesteld van de in artikel 2, eerste lid, Lpw bedoelde inschrijfplicht, althans dat artikel 2, eerste lid, Lpw buiten toepassing moet worden verklaard. Het tweede middel heeft, met een beroep op artikelen 8 en 14 EVRM, dezelfde strekking. Ten aanzien van het eerste middel oordeelt de Hoge Raad dat het oordeel van het hof dat in de onderhavige zaak het tweede lid van artikel 8 Lpw geen ongerechtvaardigde inbreuk maakt op artikel 9 EVRM en artikel 2 Eerste Protocol EVRM niet getuigt van een onjuiste rechtsopvatting. Artikel 8 Lpw staat er, zoals geoordeeld in [HR 15 februari 2011, ECLI:NL:HR:2011:BM6898](#), immers niet aan in de weg dat iemand zijn kind een school doet bezoeken die past bij zijn geloofsovertuiging of dat hij een dergelijke school opricht, dan wel dat iemand zijn kind na schooltijd en in het weekend onderwijs laat volgen dat in overeenstemming is met zijn geloofsovertuiging. De enkele omstandigheid dat – naar de verdachte heeft aangevoerd – andere kinderen uit het gezin wel zijn vrijgesteld van de in artikel 2, eerste lid, Lpw bedoelde inschrijfplicht en dat de verdachte niet bekend is met een school binnen Nederland waarvan de richting volledig aansluit bij zijn godsdienstige overtuiging, noopt niet tot een ander oordeel. Datzelfde geldt voor de omstandigheid dat sprake is van een verandering van geloofsovertuiging. Verder oordeelt de Hoge Raad dat de handvestbepalingen niet van toepassing zijn, aangezien met de onderhavige strafvervolgning geen Unierecht ten uitvoer wordt gebracht in de zin van artikel 51 Handvest. Ten aanzien van het tweede middel oordeelt de Hoge Raad dat als uitgangspunt heeft te gelden dat een jongere als leerling van een school staat ingeschreven en deze school geregeld bezoekt en dat slechts in de in artikel 5 in verbinding met artikel 8 Lpw omschreven gevallen een beroep kan worden gedaan op vrijstelling van deze verplichting. Met deze regeling wordt beoogd het recht op onderwijs voor het kind te garanderen. Gelet op het belang dat een kind zich binnen een (scholen)gemeenschap, waaraan ook andere kinderen deelnemen, kan ontwikkelen en vormen, maakt in een geval als het onderhavige het tweede lid van artikel 8 Lpw geen ongerechtvaardigde inbreuk op de door artikel 8 en 14 EVRM gewaarborgde rechten. De Hoge Raad verwijst hierbij naar de EHRM uitspraken [Konrad tegen Duitsland](#) en [Leuffen tegen Duitsland](#). Aangezien het oordeel van het hof met het voorgaande in lijn is, getuigt dit oordeel niet van een onjuiste rechtsopvatting. De enkele omstandigheid dat toepassing van de voorschriften uit de Leerplichtwet in het onderhavige geval uiteenlopende consequenties heeft voor de kinderen van het gezin, noopt volgens de Hoge Raad niet tot een ander oordeel. Aangezien zowel het eerste als het tweede middel faalt, verwerpt de Hoge Raad het beroep.

### UITLEVERING: OPENBARE UITSPRAAK (ONDANKS VERHOOR MET GESLOTEN DEUREN) EN DUBBELE STRAFBAARHEID

**Hoge Raad 26 mei 2015, ECLI:NL:HR:2015:1341**

[Uitspraak](#)

*Trefwoorden: uitlevering, openbare uitspraak, artikel 25 UW, artikel 29 lid 1 UW, artikel 362 lid 1 Sv, dubbele strafbaarheid.*

Het eerste middel behelst de klacht dat de bestreden beslissing niet in het openbaar is uitgesproken. Uit de aan de Hoge

Raad gezonden stukken blijkt niet dat de bestreden beslissing overeenkomstig artikel 29, eerste lid, Uitleveringswet in verbinding met artikel 362, eerste lid, Sv in het openbaar is uitgesproken, zodat het ervoor moet worden gehouden dat dit niet is gebeurd. [Uit de conclusie van Advocaat-Generaal Aben blijkt dat de behandeling met gesloten deuren heeft plaatsgevonden (art. 25, eerste lid, Uitleveringswet).] Het middel klaagt daarover terecht. De Hoge Raad zal doen wat de rechtbank had behoren te doen en zelf de bestreden beslissing ter openbare terechtzitting uitspreken (vgl. [ECLI:NL:HR:2009:BJ7799](#)). Het tweede middel klaagt erover dat de rechtbank de feiten waarvoor zij uitlevering toelaatbaar heeft verklaard ten onrechte naar Nederlands recht heeft gekwalificeerd als “met iemand beneden de leeftijd van zestien jaren buiten echt ontuchtige handelingen plegen, meermalen gepleegd”. In het bijzonder kunnen de feiten “waarbij geen genitaliën zijn aangeraakt” volgens de steller van het middel niet als ontuchtig worden aangemerkt. Advocaat-Generaal Aben merkt in zijn [conclusie](#) hierover op dat bij de beoordeling van de dubbele strafbaarheid niet alleen de uiteenzetting van de feiten, maar ook de kwalificatie naar het recht van de verzoekende staat en de strafbepalingen van de verzoekende staat van belang zijn. In de context van de inbeschuldigingstelling en de overgelegde strafbepalingen, heeft de rechtbank het door de opgeëiste persoon strelen van – onder meer – de borst, buik en benen van de jongen kennelijk opgevat als ontuchtige handelingen. Dat oordeel geeft volgens de A-G geen blijk van een onjuiste rechtsopvatting en is evenmin onbegrijpelijk. Hij wijst er nog op dat het bovendien niet gaat om louter toevallige aanrakingen; de aanrakingen hebben volgens de uiteenzetting van de feiten verspreid over enkele maanden plaatsgevonden. Het contact had kennelijk een onvrijwillig karakter; de betrokken jongen is opgehouden bij de opgeëiste persoon te overnachten. Bovendien bestond er een groot leeftijdsverschil tussen de opgeëiste persoon en de jongen. De Hoge Raad verwerpt het middel onder verwijzing naar artikel 81 lid 1 RO.

#### KORTE SIGNALERINGEN

- Artikel, T. Cleiren, J. van der Leun & M. van Meeteren, ‘Beperkingen aan en dilemma’s van de slachtoffergerichte aanpak van mensenhandel; een blik op arbeidsuitbuiting’, *PROCES 2015/94*.** [Artikel](#)  
*Trefwoorden: positie slachtoffer, mensenhandel, arbeidsuitbuiting, Europees recht, beleidspraktijk*
- Artikel, M. den Heijer, ‘Rechtsmacht hangt ook uit de loop van een geweer’, *Ars Aequi 2015/5*, p. 357-365.** [Artikel](#)  
*Trefwoorden: mensenrechten, oorlogsrecht, EVRM, Jaloud, extraterritoriale werking EVRM, rechtsmacht*
- Nieuwsbericht, ‘Fundamentele rechten geschonden in EBI’, *Advocatenblad.nl*, 07/05/2015.** [Nieuwsbericht](#)  
*Trefwoorden: recht advocaat op toegang tot cliënt, af luisteren, Extra Beveiligde Inrichting*
- Artikel, G.P.M.F. Mols, ‘Modernisering van het voorarrest: op weg naar vrijheidsbeneming als ultieme maatregel’, *Strafblad 2015/2*.** [Artikel](#)  
*Trefwoorden: artikel 5 EVRM, voorarrest, vrijheidsbeneming, vermoeden van onschuld*
- Artikel, C. Noorduyn, ‘Ne bis in idem’ nu ook een beginsel van ongeschreven recht’, *NJB 2015/1002*.** [Artikel](#)  
*Trefwoorden: ne bis in idem, alcoholslot, criminal charge, artikel 6 EVRM*
- Nieuwsbericht, ‘Verontrustend aantal kinderrechtenschendingen in Nederland’, *NJB 2015/1040*.** [Nieuwsbericht](#)  
*Trefwoorden: schending kinderrechten, kindermishandeling, Kinderrechtenverdrag, voorlopige hechtenis*
- Nieuwsbericht, ‘Levenslang gestrafte mag op verlof’, *NJB 2015/1042*.** [Nieuwsbericht](#)  
*Trefwoorden: levenslange gevangenisstraf, RSJ, gratieverzoek, resocialisatie, EHRM, verlof*